

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానప్రథము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీ కృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

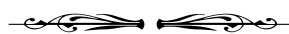
వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి, షోడశోఽధ్యాయాంతర్గత, శ్లోకపారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వాసుదేవ ఉవాచ !

తాం తూపయాతో రాజేంద్ర శౌల్యః సౌభపతిస్తదా ।

ప్రభూతనరనాగేన బలేనోపవివేశ హా ॥

॥16-1॥

సమే నివిష్టా సా సేనా ప్రభూతసలిలాశయే ।

చతురంగబలోపేతా శాల్యరాజాభిపాలితా ॥

॥16-2॥

వర్జయిత్వా శ్మశానాని దేవతాఽయతనాని చ ।

వల్మీకాంఞ్చైత్య వృక్షాంశ్చ తిన్నివిష్టమభూద్బలమ్ ॥

॥16-3॥

అనీకానాం విభాగేన పంథానః సంవృతాఽభవన్ ।

ప్రవణాయ చ నైవాసన్ శాల్యస్య శిబిరే నృప ॥

॥16-4॥

సర్వాయుధసమోపేతం సర్వశస్త్రవిశారదమ్ ।

రథనాగాశ్వకలిలం పదాతిధ్వజసంకులమ్ ॥

॥16-5॥

తుష్టపుష్టబలోపేతం వీరలక్షణలక్షితమ్ ।

విచిత్రధ్వజసన్నాహం విచిత్రరథకార్ముకమ్ ॥

॥16-6॥

సన్నివేశ్య చ కౌరవ్య ద్వారకాయాం నరర్షభ ।

అభిసారయామాస తదా వేగేన పతగేంద్రవత్ ॥

॥16-7॥

తదాపతంతం సందృశ్య బలం శాల్యపతేస్తదా ।

నిర్యాయ యోధయామాసుః కుమారా వృష్ణిసందనాః ॥

॥16-8॥

అసహంతోఽభియానం తత్శాల్యరాజస్య కౌరవ ।

చారుదేష్టశ్చ సాంబశ్చ ప్రద్యుమ్నశ్చ మహారథః ॥

॥16-9॥

తే రథైర్దంశితాః సర్వే విచిత్రాభరణధ్వజాః ।

సంసక్తాః శాల్యరాజస్య బహుభిర్యోధవుంగవైః ॥

॥16-10॥

గృహీత్వా కార్ముకం సాంబః శాల్వస్య సచివం రణే ।
యోధయామాస సంహృష్టః క్షేమవృద్ధిం చమూపతిమ్ ॥ 16-11॥

తస్య బాణనుయం వర్షం జాంబవత్యాః సుతో మహాత్ ।
ముమోచ భరతశ్రేష్ఠ యథావర్షం సహస్రదృక్ ॥ 16-12॥

తద్బాణవర్షం తుములం విషేహే స చమూపతిః ।
క్షేమవృద్ధిర్మహారాజ హిమవానివ నిశ్చలః ॥ 16-13॥

తతః సాంబాయ రాజేంద్ర క్షేమవృద్ధిరపి స్వయమ్ ।
ముమోచ మాయావిహితం శరజాలం మహత్తరమ్ ॥ 16-14॥

తతో మాయానుయం జాలం మాయయైవ విదీర్య సః ।
సాంబః శరసహస్రేణ రథమస్యాభ్యవర్షత ॥ 16-15॥

తతః స విద్ధః సాంబేన క్షేమవృద్ధిశ్చమూపతిః ।
అపాయాజ్జవనైరశ్వైః సాంబబాణప్రపీడితః ॥ 16-16॥

తస్మిన్విప్రద్రుతే క్రూరే శాల్వస్యాథ చమూపతౌ ।
వేగవాన్ నామ దైతేయః సుతం మేఽభ్యద్రవద్భులి ॥ 16-17॥

అభిషన్నస్తు రాజేంద్ర సాంబో వృష్ణికులోద్వహాః ।
వేగం వేగవతో రాజన్ తస్థా వీరో విధారయన్ ॥ 16-18॥

స వేగవతి కౌంతేయ సాంబో వేగవతీం గదామ్ ।
చిక్షేప తరసా వీరో వ్యావిద్ధ్య సత్యవిక్రమః ॥ 16-19॥

తయా త్వభిహతో రాజన్ వేగవాన్ న్యపతద్భువి ।
వాతరుగ్గ ఇవ క్షుణ్ణః జీర్ణమూలో వనస్పతిః ॥ 16-20॥

తస్మిన్ వినిహతే వీరే గదానున్నే మహాసురే ।

ప్రవిశ్య మహతీం సేనాం యోధయామాస మే సుతః ॥ 16-21॥

చారుదేష్ణేన సంసక్తః వివింధ్యో నామ దానవః ।

మహారథః సమాజ్ఞాతః మహారాజ మహాధనుః ॥ 16-22॥

తతః సుతుములం యుద్ధం చారుదేష్ణవివింధ్యయోః ।

వృత్రవాసవయో రాజన్ యథాపూర్వం తథాభవత్ ॥ 16-23॥

అన్యోన్యస్యాభిసంక్రుద్ధౌ అన్యోన్యం జఘ్నుతుః శరైః ।

వినదంతౌ మహారావన్ సింహావివ మహాబలౌ ॥ 16-24॥

రాక్మిణీయస్తతో బాణమ్ అగ్న్యర్కోపమవర్చసమ్ ।

అభిమంత్ర్య మహాస్త్రేణ సందధే శత్రునాశనమ్ ॥ 16-25॥

స వివింధ్యాయ సక్రోధః సమాహూయ మహారథః ।

చిక్షేప మే సుతో రాజన్ సగతాసురథాపతత్ ॥ 16-26॥

వివింధ్యం నిహతం దృష్ట్వా తాం చ విక్షోభితాం చమూమ్ ।

కామగేన స సౌభేన శాల్వః పునరుపాగమత్ ॥ 16-27॥

తతో వ్యాకులితం సర్వం ద్వారకావాసి తద్భులమ్ ।

దృష్ట్వా శాల్వం మహాబాహో సౌభస్థం నృపతే తదా ॥ 16-28॥

తతో నిర్యాయ కౌరవ్య అవస్థాప్య చ తద్భులమ్ ।

ఆనర్తానాం మహారాజ ప్రద్యుమ్నో వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 16-29॥

సర్వే భవంతస్త్రిష్టంతు సర్వే పశ్యంతు మాం యుది ।

నివారయంతం సంగ్రామే బలాత్సౌభం సరాజకమ్ ॥ 16-30॥

అహం సౌభసతేః సేనామ్ ఆయసైర్బుజగైరివ ।
ధనుర్బుజవినిర్ముక్తైః నాగయామ్యద్య యాదవాః ॥ 16-31॥

ఆశ్వసద్వం న భీః కార్యా సౌభరాడద్య నశ్యతి ।
మయా భిషన్సో దుష్టాత్మా ససౌభో వినశిష్యతి ॥ 16-32॥

ఏవం బ్రువతి సంహృష్టే ప్రద్యుమ్నే పాండునందన ।
విష్ఠితం తద్బలం వీర యుయుధే చ యథాసుఖమ్ ॥ 16-32॥

తి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
సౌభవధోపాఖ్యానే షోడశోధ్యాయః ॥ 16 ॥
వాసుదేవ ఉవాచ

ఏవముక్త్యా రాక్మిణీయః యాదవాన్ భరతవర్షభ ।
దంశితైర్లరిభిర్భుక్తం రథమాస్థాయ కాంచనమ్ ॥ 17-1॥

ఉచ్చిత్య మకరం కేతుం వ్యాత్తాననమివాంతకమ్ ।
ఉత్పతద్భిరివాకాశం తైర్లయైరన్వయాత్పరాన్ ॥ 17-2॥

విక్షిపన్నాదయంశ్చాపి ధనుః శ్రేష్ఠం మహాబలః ।
తూణఖడ్గధరః శూరః బద్ధగోధాంగులిత్రవాన్ ॥ 17-3॥

సవిద్యుచ్ఛురితం చాపం విహరన్వై తలాత్తలమ్ ।
మోహయామాస దైతేయాన్ సర్వాన్ సౌభనివాసినః ॥ 17-4॥

తస్య విక్షిపతశ్చాపం సందధానస్య చాసకృత్ ।
నాంతరం దద్యుశే కశ్చిత్ నిఘ్నతః శాత్రవాన్ రణే ॥ 17-5॥

ముఖస్య వర్ణో న వికల్పతేఽస్య చేలుశ్చ గాత్రాణి న చాపి తస్య ।
సింహోన్నతం చాప్యభిగర్జతోఽస్య శుశ్రావ లోకోఽద్భుతవీర్యసుగ్రమ్ ॥ 17-6॥

జలేచరః కాంచనయస్త్రిసంస్థః వ్యాత్తాననః సర్వతిమిప్రమాథీ ।
విత్రాసయన్రాజతి వాహముఖ్యే శాల్వస్య సేనాప్రముఖే ధ్వజాగ్ర్యః ॥ 17-7॥

తతస్తూర్ణం వినిష్పత్య ప్రద్యుమ్నః శత్రుకర్షణః ।
శాల్వమేవాభిదుద్రావ విధిత్సుః కలహం నృప ॥ 17-8॥

అభియానం తు వీరేణ ప్రద్యుమ్నేన మహారణే ।
నామర్షయత సంక్రుద్వః శాల్వః కురుకులోద్వహ ॥ 17-9॥

సరోషమదమత్తో వై కామగాదవరుహ్యా చ ।
ప్రద్యుమ్నం యోధయామాస శాల్వః పరపురంజయః ॥ 17-10॥

తయోః సుతుములం యుద్ధం శాల్వవృష్ణిప్రవీరయోః ।
సమేతా దదృశుర్లోకాః బలినాసవయోరివ ॥ 17-11॥

తస్య మాయానుయో వీర రథో హేమపరిష్కృతః ।
సపతాకః సధ్వజశ్చ సానుకర్షః స తూణవాన్ ॥ 17-12॥

స తం రథవరం శ్రీమాన్ సమారుహ్యా కిల ప్రభో ।
ముమోచ బాణాన్ కౌరవ్య ప్రద్యుమ్నాయ మహాబలః ॥ 17-13॥

తతో బాణమయం వర్షం వ్యస్యజత్తరసా రణే ।
ప్రద్యుమ్నే భుజవేగేన శాల్వం సమ్మోహయన్నివ ॥ 17-14॥

స తైరభిహతః సంఖ్యే నామర్షయత సాభరాట్ ।
శరాన్ దీప్తాగ్నిసంకాశాన్ ముమోచ తనయే మమ ॥ 17-15॥

తమాపతంతం బాణౌఘం స చిచ్ఛేద మహాబలః ।
తతశ్చాన్యాన్ శరాన్ దీప్తాన్ ప్రచిక్షేప సుతే మమ ॥ 17-16॥

స శాల్వబాణై రాజేంద్ర విద్ధో రుక్మిణీనందనః ।

ముమోచ బాణం త్వరితః మర్మభే దినమాహవే ॥ 17-17॥

తస్య వర్మ విభిద్యాశు స బాణో మత్సుతేరితః ।

వివ్యాధ హృదయం పత్రీ స ముమోహ పపాత చ ॥ 17-18॥

తస్మిన్నిపతితే వీరే శాల్వరాజే విచేతసి ।

సంప్రాద్రవన్ దానవేంద్రాః దారయంతో వసుంధరామ్ ॥ 17-19॥

హాహాకృతమభూత్యైన్యం శాల్వస్య పృథివీపతే ।

నష్టసంజ్ఞే నిపతితే తదా సౌభపతౌ నృపే ॥ 17-20॥

తత ఉత్థాయ కౌరవ్య ప్రతిలభ్య చ చేతనామ్ ।

ముమోచ బాణాన్ సహసౌ ప్రద్యుమ్నాయ మహాబలః ॥ 17-21॥

తేః సవిద్ధో మహాబాహోః ప్రద్యుమ్నః సమరే స్థితః ।

జత్రుదేశే భృశం వీరః వ్యవాసీదాద్ రథే తదా ॥ 17-22॥

తం స విద్ధ్వా మహారాజ శాల్వో రుక్మిణీనందనమ్ ।

ననాద సింహనాదం వై నాదేనాపూరయన్మహీమ్ ॥ 17-23॥

తతో మోహం సమాపన్నే తనయే మమ భారత ।

ముమోచ బాణాంస్త్వరితః పునరన్యాన్ దురాత్మవాన్ ॥ 17-24॥

స తైరభిహతో బాణైః బహుభిస్తేన మోహితః ।

నిశ్చేష్టః కౌరవశ్రేష్ఠ ప్రద్యుమ్నోఽభూద్రణాజిరే ॥ 17-25॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి

సౌభవధోపాఖ్యానే సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ 17 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి ఠావిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

